

HB 9.B.12

Veileder i regelverk for bostøtte

Innhold

SIDE

Innledning	4
1. GENERELT OM BOSTØTTE	5
1.1 Formålet med bostøtteordningen	5
1.2 Finansiering og organisering	5
1.3 Beregning og utbetaling av bostøtte	5
2. KOMMUNENS SAKSBEHANDLING AV EN NY SØKNAD	6
2.1 Generelt	6
2.1.1 Hjemmel til behandling av personopplysninger - samtykke	7
2.1.2 Taushetsplikten	7
2.1.3 Utlevering av opplysninger fra bostøtteregistre og bostøttesøknader	7
2.1.4 Søknadsfrist - fullstendig søknad	8
2.2 Opplysninger om søkeren og andre som bor i boligen	8
2.2.1 Hvem har rett til bostøtte?	8
2.2.2 Studenter/elever/lærlinger, personer i førstegangstjeneste og beboere i institusjon	9
2.2.3 Opplysninger om husstanden	10
2.2.4 Om registrering i folkeregisteret	11
2.2.5 Overstyring av folkeregistret	11
2.2.6 Behandling av saker med sperret adresse etter beskyttelsesinstruksen	12
2.3 Opplysninger om boligen og boutgiftene	12
2.3.1 Krav til bolig	12
2.3.2 Boutgifter	14
2.3.3 Øvre grenser for boutgifter (boutgiftstaket)	16
2.3.4 Egenandel av boutgiftene	17
2.4 Opplysninger om inntekt og formue	18
2.4.1 Inntekter	18
2.4.2 Formue	19
2.5 Dokumentasjon	20
2.6 Søkers underskrift	20
3. KOMMUNENS ANDRE OPPGAVER I BOSTØTTEARBEIDET	20
3.1 Informasjon og veiledning	20
3.2 Klage på vedtak om bostøtte	20

Innhold

SIDE

3.2.1 Klagegrunner	21
3.3 Korrigere eksisterende saker	21
3.4 Etterbehandling	22
3.5 Kontroller og forebygging av feilutbetalinger	22
3.6 Tilbakekrav av for mye utbetalt bostøtte	23
3.7 Ny beregning og etterkontroll	23
3.8 Transport av bostøtte	24
3.9 Kommunale avgifter og kommuneopplysninger	24
4. ANNEN INFORMASJON	24
4.1 Arkivering og kassasjon	24
4.2. Overgangsordninger	25
4.2.1 Overgangsordning som følge av utørereformen fra januar 2015	25
4.3 Regelverk	25
4.4 Tilgang til bostøttesystemet	24
4.5 Oversikt over vedtakskoder	26
4.6 Kontakt med Husbanken	26
5. DEFINISJONER OG BEGREPER	27
6. MER INFORMASJON OG LENKER FINNER DU PÅ HUSBANKEN.NO	27

INNLEDNING

Veilederen er for kommunale saksbehandlere og er et hjelpemiddel i forståelsen av regelverket i bostøtteloven og forskrift om bostøtte. Den gir en oversikt over de forhold som bør vurderes ved behandling av søknader om bostøtte samt generell informasjon.

De aktuelle paragrafer i bostøtteloven og/eller forskrift om bostøtte er gjengitt i farget boks i tilknytning til hvert tema. Veiledningsteksten utfyller bostøtteloven og forskrift om bostøtte.

Veilederen er inndelt i seks hoveddeler:

- > Generelt om bostøtte.
- > Kommunenes saksbehandling av en ny søknad.
- > Kommunens andre oppgaver i bostøttearbeidet.
- > Annen informasjon
- > Definisjoner og begreper.
- > Mer informasjon og lenker.

For å innhente mer kunnskap og nyttig informasjon anbefaler vi nettutgaven av denne veilederen. Der lenker vi til informasjon som kan bidra til at arbeidet med saksbehandlingen blir enklere.

Hele veilederen med lenker finner du på

HUSBANKEN.NO

1. GENERELT OM BOSTØTTE

1.1 FORMÅLET MED BOSTØTTEORDNINGEN

Føremålet med den statlege bustøtta er å sikre personar med låge inntekter og høge buutgifter ein høveleg bustad.

(Bustøttelova § 1)

Bostøtten skal sikre husstander med lav inntekt og høye boutgifter en trygg og god bolig. Videre skal den sikre at disse husstandene kan bli boende i boligen, eller at de kan skaffe seg en bedre bolig.

Ordningsen er behovsprøvd. Det stilles krav til husstanden og boligen. Bostøtte beregnes på bakgrunn av boutgifter, inntekter og antall personer i husstanden.

1.2 FINANSIERING OG ORGANISERING

Staten dekkjer utgiftene til bustøtte. Husbanken og kommunane administrerer bustøtteordninga. Kommunane dekkjer sine egne utgifter til administrasjon. Departementet kan i forskrift gje reglar om administrasjon og handsaming av bustøtte.

(Bustøttelova § 7)

Arbeidsdelingen mellom kommunen og Husbanken innebærer at det er saksbehandlerne i kommunen som skal ha den løpende kontakten med søkerne. Kommunen er førstelinje i saksbehandlingen, og har ansvar for at søknader om bostøtte blir behandlet i tråd med forvaltningsloven.

Kommunen skal innhente opplysninger, kontrollere og registrere data i bostøtteregisteret. Kommunene må selv bekoste sine administrasjonsutgifter. Dette innebærer lønn til medarbeiderne som arbeider med bostøtte, alle kontorutgifter, porto m.m.

Viktige oppgaver for kommunene er å veilede bostøttesøkere, behandle søknader og forberede klagesaker som skal sendes Husbanken for behandling.

I tillegg er det viktig at kommunen markedsfører ordningen slik at alle som kan har rett til bostøtte, får søkt. Statlig bostøtte vil bidra til at behovet for sosialhjelp reduseres.

Husbanken har det overordnede ansvaret og står for drift av bostøtteordningen, bostøttesystemet, utbetaling, regelverksutvikling og saksbehandling av klager.

1.3 BEREGNING OG UTBETALING AV BOSTØTTE

Den bustøtta som skal betalast ut, blir utrekna som ein fastsett prosent av differansen mellom godkjende buutgifter og ein egenandel. Egenandelen blir fastsett ut frå inntekta og formuen til husstanden.

(Bustøttelova § 6)

Utbetalt bustøtte er 73,7 prosent av differansen mellom godkjente buutgifter etter § 2 og § 3 og ein egenandel etter § 4, § 5, § 6, § 7 og § 8.

(Forskrift om bustøtte § 1)

Det er forholdet mellom husstandens inntekter og boutgifter som avgjør utmålingen av bostøtte. Bostøtten blir regnet ut for én måned om gangen.

Bostøtte beregnes ut fra denne formelen:

$$\begin{aligned} & \text{Godkjente boutgifter} \\ & - \text{Egenandel} \\ & = \text{Sum} \times 73,7 \text{ prosent}^* = \text{bostøtte} \end{aligned}$$

Godkjente boutgifter

Godkjente boutgifter er de boutgiftene som blir lagt til grunn i beregningen av bostøtte. Departementet har fastsatt grenser for hvor høye boutgifter som kan legges til grunn i beregningen av bostøtte (jfr. boutgiftstaket).

Egenandel

Egenandelen er den delen av boutgiftene som husstanden må dekke selv. Egenandelen kommer til fratrukk i husstandens godkjente boutgifter, og beregnes på bakgrunn av antall husstandsmedlemmer og husstandens samlede inntekt.

Øvre inntektsgrense for beregning

Uansett hvor høye boutgiftene er, vil det ikke bli gitt bostøtte hvis inntektsgrunnlaget til husstanden er over den øvre inntektsgrensen.

Inntektsgrensen bestemmes av

- > om det er en ung ufør i husstanden
- > hvilken kommune husstanden bor i
- > om boligen er spesialtilpasset eller ikke
- > hvor mange medlemmer det er i husstanden

Utbetaling av bostøtte

Bustøtte blir utbetalt på etterskot den 20. kvar måned. Minste utbetaling er 51 kroner per måned.

Husbanken betaler bustøtte direkte til søkeren. Utbetalinga skal skje direkte til kommunen dersom søkeren og kommunen har inngått avtale om det jf. lov om bustøtte § 9.

(Forskrift om bustøtte § 13)

- > Bostøtte utbetales av Husbanken og overføres til søkeren sin konto. Dersom søkeren ikke har oppgitt kontonummer, blir bostøtten utbetalt med utbetalingskort. Utbetalingskortet er gyldig i utstedelsesmåneden + en måned. Husbanken kan utbetale beløpet på nytt hvis hevingsfristen er utløpt, forutsatt at søker har krav på det. Vi utbetaler normalt ikke beløp lenger enn 3 år tilbake i tid, jf. Lov om foreldelse av fordringer § 2.
- > Bostøtten kan bli utbetalt til kommunen dersom søkeren har gitt samtykke til dette (transportavtale). Se mer om dette i punkt 3.7 – Transport av bostøtte.
- > Bostøtten er skattefri etter skatteloven § 5-43 punkt f.
- > Bostøtte utbetales den 20. i hver måned. Hvis den 20. faller på lørdag, søndag eller helligdag, er utbetalingsdato virkedagen før. Det sendes ikke melding om utbetalinger utover vedtaksmeldingen.
- > Minste utbetaling er 51 kroner per måned.

Bruk bostøttekalkulatoren på husbanken.no for å bregne hvor mye søker kan forvente å få i bostøtte.

2. KOMMUNENS SAKSBEHANDLING AV EN NY SØKNAD

2.1 GENERELT

Søknadsfrist er den 25. i hver måned. Utbetaling skjer den 20. måneden etter.

Bostøtte kan søkes på to måter:

E-søknad

- > Alle som har e-ID kan søke bostøtte elektronisk. E-id kan for eksempel være BankID eller MinID.
- > Kommunen må legge til rette for e-søknad og hjelpe søkerne med å søke elektronisk. I veilederen for "Min bostøtte" kan du lese mer om dette.

Søknad på papir

- > Søknad sendes på søknadsblankett HB 9.S.01 (bokmål) eller HB-9.S.01N (nynorsk). Skjemaet ligger på husbanken.no

- > Kommunen registrerer søknaden i bostøttesystemet.

Både papir og e-søknader med vedlegg må kontrolleres av kommunen.

Vedtaksmelding og opplysninger i saken

I vedtaksbrevet blir søker oppfordret til å kontrollere vedtaket sitt. Søker skal melde fra til bostøttekontoret i kommunen dersom det er endringer som er av betydning for stønadsforholdet.

Hvis det mangler opplysninger i en sak, skal kommunen forsøke å hente inn disse slik at saken får riktig vedtak. Søker kan kontaktes per telefon eller ved å bruke mangelbrev som finnes i bostøttesystemet.

Saker der det mangler opplysninger når systemet stenger for kommunen, får et avvisningsvedtak (V09). Avvisningsvedtaket gir søker rett til å få rettet opp saken, og videreført den hvis han henvender seg innen søknadsfristen for inneværende termin.

Hovedregelen er at alle som mottar bostøtte, får sin søknad overført til ny måned. Hvis en søker får avslag en måned på grunn av for høy inntekt, vil søknaden bli behandlet på nytt de neste to månedene. Dette skjer automatisk. Etter 3. avslag blir søknaden stoppet og kunden må søke på nytt.

Grunnlaget for en bostøttesak er en søknad. Forvaltningslovens ordinære bestemmelser om forhåndsvarsling gjelder derfor ikke. Men søker skal forhåndsvarsles før det legges inn nye eller korrigerede opplysninger i saken som søker ikke er kjent med.

Søkerne får ved førstegangs vedtak en vedtaksmelding som viser hvordan utregningen er gjort. Ny vedtaksmelding sendes kun ut når det skjer endringer.

Ved avslag vil vedtaksmeldingen gi informasjon om årsaken til avslaget og de regler som ligger til grunn for vedtaket.

Kommunene kan ta ut vedtakslister som inneholder opplysninger om utbetalt beløp eller avslagsgrunn, samt utbetalingsmåte. I tillegg kan kommunene ta ut liste over utbetaling til kommunen (transport), jf. tidsplan.

Vi anbefaler kommunene å bruke hjelpeknappene som finnes i systemet, disse gir god veiledning til de enkelte feltene.

2.1.1 Hjemmel til behandling av personopplysninger – samtykke

Husbanken og kommunene kan uten hinder av teieplikt pålegge offentlige styresmakter, långjevarar, utleigarar, burettslag, eigarseksjonssameige og postoperatør å gje opplysningar som er nødvendige for å kontrollere om vilkåra for å få bustøtte er oppfylte eller har vore oppfylte i tilbakelagde periodar. Husbanken og

kommunane kan hente inn slike opplysningar direkte frå instansane som er nemnde i første punktum, og nytte dei i sakshandsaminga utan samtykke frå den det gjeld. Den som blir pålagt å gje opplysningar i medhald av paragrafen her, kan ikkje krevje godtgjering. Personopplysningsloven § 20 om informasjonsplikt gjeld. Reglane om bevisfritak i tvisteloven §§ 22-8 og 22-9 gjeld tilsvarande.

Når allmenne interesser tilseier det, kan departementet med forskrift eller i enkelttilfelle samtykke i at opplysningane i bustøtteregisteret kan bli brukte av andre offentlege styresmakter.

(Bustøttelova § 8)

Alle bipersoner i husstanden som er over 18 år vil bli orientert per brev (POL brev) om at vi innhenter opplysninger om dem fra ulike registre. Dette logges i saken.

Bipersoner, eller søkers ektefelle, er ikke en part i saken og kan ikke få ut opplysninger i en sak uten at søker samtykker.

Medvirking fra andre

Hvis saksbehandler i kommunen er usikker på om en opplysning på søknaden er riktig, eller ønsker opplysningen utdypet, kan de ta kontakt med forretningsfører/styreleder/utleier, uavhengig av taushetsplikten. Dette følger av bustøttelova § 8

2.1.2 Taushetsplikten

Alle som medvirker i administrasjon av bustøtteordningen, er pålagt taushetsplikt. Taushetsplikten omfatter saksbehandlere i kommunen, Husbanken, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, representanter for borettslag, sameier, huseiere og IT-personell som er ansvarlig for drift og utvikling av bustøttesystemet. Forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt gjelder for alle.

For å få tildelt tilgang til bustøttesystemet må alle nye saksbehandlere ha

- > gjennomført e-læringskurset i bustøtte
- > satt seg inn i bestemmelsene om taushetsplikt
- > underskrevet en taushetserklæring

Se pkt. 4.4 Tilgang til bustøttesystemet.

Ved å underskrive taushetserklæringen gis det en erklæring på at en har gjort seg kjent med og forstått at en er underlagt taushetsplikt etter lovbestemmelser i henhold til

- > forvaltningsloven § 13
- > bustøttelova § 12 om utlevering av opplysninger
- > folkeregisterloven § 13, 1. ledd

> NAV-loven § 7, jf. § 16

> ligningsloven § 3-13

2.1.3 Utlevering av opplysninger fra bustøtteregistre og bustøttesøknader

Teieplikta etter forvaltningslova hindrar ikkje Husbanken og kommunane i å gje ut opplysningar frå bustøtteregisteret og bustøttesøknadene til

a) NAV, likningskontor og andre kommunale instansar som i sakshandsaminga si treng opplysningar om dei som får bustøtte og kor mykje bustøtte dei får

b) revisjon eller anna form for kontroll av verksemda til Husbanken og kommunane.

(Forskrift om bustøtte § 12)

Opplysninger om bustøtte kan gis til NAV, ligningskontor og andre kommunale instanser som trenger opplysninger om bustøtte i saksbehandlingen sin. Opplysninger kan også gis ut i forbindelse med revisjon.

Når instansene henvender seg til bustøttekontoret i kommunen må de oppgi hvilken hjemmel de selv har til å få opplysningene.

Hvis de som krever opplysninger har hjemmel til å få opplysningene, så har vi hjemmel til å avgi disse opplysningene i forskrift om bustøtte § 12.

Det er bare opplysninger om den det gjelder faktisk får bustøtte, og hvor mye som utbetales i bustøtte, som det kan gis opplysninger om. Det er ikke lov å gi ut opplysninger om andre forhold i saken, f.eks. om at en person mottar uføretrygd.

Krav om utlevering av opplysninger skal skje for hver enkelt sak for seg. Det er ikke anledning til å utlevere fullstendige rapporter over alle som mottar bustøtte i kommunen til NAV/sosialkontor eller andre i kommunen.

2.1.4 Søknadsfrist – fullstendig søknad

Ein søknad om bustøtte skal setjast fram på søknadsskjema og innan fristen Husbanken har fastsett. Ufullstendige søknader blir rekna som om dei ikkje er komne innan søknadsfristen. Blir søknaden retta innan éin månad etter søknadsfristen, blir han likevel rekna som komen innan fristen.

Blir søknaden om bustøtte avslått som følge av behovsprøvinga, skal søknaden prøvast på nytt to månader utan at søkjaren må levere inn ny søknad. Søknader som blir innvilga, skal overførast til ny vurdering månaden etter.

(Forskrift om bustøtte § 9)

Søknadsfristen er den 25. i hver måned. Hvis den 25. faller på lørdag, søndag eller helligdag, blir søknadsfristen den påfølgende virkedagen, dette gjelder kun de som søker på papir.

Hvis en søknad er levert ufullstendig, blir den ikke regnet som å ha kommet innen søknadsfristen. Søknaden skal registreres i bostøttesystemet. Hvis den blir rettet innen en måned etter søknadsfristen, kan det likevel gis bostøtte. Hva som anses som nødvendig dokumentasjon vil variere fra sak til sak. Det er viktig at saksbehandler i kommunen vurderer om den dokumentasjonen som er mottatt, oppfyller kravene til det som er nødvendig for å kunne behandle søknaden.

Eksempler på dokumentasjon er

- > leiekontrakt for søkere i privat leid bolig
- > felleskostnad og utgifter til boliglån i form av lånedokumenter/nedbetalingsplan

Når kommunen mottar en ufullstendig søknad må søker kontaktes raskest mulig per telefon. Kommunen må registrere manglende dokumentasjon innen registreringsfristen.

Hvis kommunen ikke får gjort dette innen fristen kan Husbanken kontaktes da Husbanken har en lengre registreringsfrist. Mottas manglende dokumentasjon etter registreringsfristen til Husbanken må saken inkl. dokumentasjon sendes til Husbanken for behandling.

Hvis kommunen ikke får inn manglende dokumentasjon får søker et avvisningsvedtak. Det betyr at søker kan få rettet opp saken og videreført den hvis han henvender seg innen søknadsfristen i inneværende måned. Saken vil da bli videreført til neste måned.

2.2 OPPLYSNINGER OM SØKEREN OG ANDRE SOM BOR I BOLIGEN

2.2.1 Hvem har rett til bostøtte?

Virkeområde

Lova gjeld for personar som er registrerte i folkeregisteret og lovleg busette i Noreg.

(Bustøtteleova § 2)

Bostøtteleova § 2 setter opp to vilkår som må være til stede samtidig:

- > Personen må være registrert i folkeregisteret.
- > Personen må være lovlig bosatt.

En person som har gyldig fødselsnummer, og som ikke har status utvandret, vil som hovedregel ha gyldig opphold. Enkelte personer har et D-nummer eller et DUF-nummer.

Disse personene regnes ikke som lovlig bosatt og har ikke rett til bostøtte.

Rutiner for hvordan behandle saker der en eller flere husstandsmedlemmer kun har D-nummer
D-nummeret er et identifikasjonsnummer en person får når han har fått oppholdstillatelse, slik at han kan være i landet og ta seg arbeid. På dette tidspunktet er personen fortsatt ikke registrert som lovlig bosatt. Etter å ha vært her med D-nummer i minst 6 måneder plikter de å søke om norsk fødselsnummer. Når de får tildelt fødselsnummer regnes de som lovlig bosatt i Norge.

EKSEMPEL 1

Hvis en av de voksne har fødselsnummer, men det mangler fra de øvrige husstandsmedlemmene, kan søknaden likevel registreres på den voksne som har norsk fødselsnummer. Etterhvert som de øvrige husstandsmedlemmene får fødselsnummer skal de registreres inn i saken. Tidligere terminer blir ikke etterbehandlet.

EKSEMPEL 2

Ingen av de voksne har fødselsnummer, men har levert søknad. Søknaden kan ikke behandles før fødselsnummer foreligger. Minst en av søkerne må være lovlig bosatt for å kunne søke. Søknaden gjelder fra tidspunktet fødselsnummeret foreligger.

Nærmere forklaring finner du i Lov om folkeregister av 1970 nr. 1 § 4.

Du finner også bestemmelser i forskrift om folkeregistering FOR 2007-11-09 nr. 1268.

Bostøtteleova gjelder ikke for personer som er bosatt på Svalbard. Dette følger av Svalbardlova § 2.

Vilkår for rett til bostøtte

Rett til bustøtte har søkjarar som

- a) er over 18 år eller har egne barn som bur i bustaden,
- b) svarar for buutgifter i ein bustad som fyller vilkåra i § 5, og
- c) sjølve bur i bustaden.

(Bustøtteleova – § 3)

- > Alle som er over 18 år kan ha rett til bostøtte.
- > Personer som er under 18 år og har egne barn som bor i husstanden, kan ha rett til bostøtte.
- > Søker må bo i boligen, og det må være søkers faste bolig.

- > Søker av bostøtte er den som står som ansvarlig for boutgiftene. En person som misligholder lån eller husleie, vil fortsatt svare for boutgiftene slik at bostøtte ikke kan stoppes av den grunn.

2.2.2 Studenter/elever/lærlinger, personer i førstegangstjeneste og beboere i institusjon

Dei som gjer førstegangstjeneste i Forsvaret eller sivilteneste, har ikkje rett til bustøtte.

Studentar som ikkje har barn i husstanden, har ikkje rett til bustøtte. Som studentar blir rekna alle som har rett til ytingar frå Statens lånekasse for utdanning. Dei som studerer innanfor eit offentleg program for arbeidskvalifisering, har likevel rett til bustøtte.

Dei som bur saman med ein person som ikkje har rett til bustøtte etter første og andre ledd, har ikkje rett til bustøtte. Foreldre som bur saman med eigne barn som er studentar, har likevel rett til bustøtte.

Bebuarar i ein institusjon der det kan bli kravd vederlag for opphaldet på grunnlag av inntekt, har ikkje rett til bustøtte.
(Bustøttelova § 4)

Studenter/elever/lærlinger

Som hovedregel kan ikke husstander med studenter/elever/lærlinger motta bostøtte.

Hva er en student?

En student er en student/elev/lærling over 18 år som deltar i en godkjent utdanning med rett til lån eller stipend fra Lånekassen. Dette inkluderer flyktninger som mottar flyktningstipend.

Studenter/elever med rett til ytelser fra Lånekassen, har ikke har ikke rett til bostøtte selv om de lar være å søke ytelser fra Lånekassen. Studenter som har fått avslag på utdanningsstøtte fra Lånekassen, kan søke om bostøtte.

Studenter som skal fortsette å studere til høsten, regnes som student også i sommermånedene.

Unntaksregler for studenter/elever/lærlinger

Disse studentene er omfattet av unntaksreglene og kan motta bostøtte:

- > Studenten/eleven bor sammen med barn under 18 år
- > Søker er forelder og bor sammen med barn over 18 år som studerer
- > Studenten/eleven mottar AAP, uføretrygd, kvalifiseringsstønad eller introduksjonsstønad
- > Studiet/utdanningen er et arbeidsrettet tiltak etter

avtale med kommunen/NAV

- > Eleven deltar i grunnskoleopplæring
- > Eleven/lærlingen begynte i videregående opplæring i året eleven fylte 25 år eller senere (har «voksenrett» til opplæring)

Studenter som mottar ytelser fra NAV

Søker trenger ikke å dokumentere AAP, uføretrygd, kvalifiseringsstønad eller introduksjonsstønad. Dette blir innhentet automatisk.

Dokumentasjonskrav for studenter/elever i arbeidsrettet tiltak

Hvis studiet er et arbeidsrettet tiltak, må det dokumenteres. Dokumentasjon kan være vedtak, individuell oppfølgingsplan eller lignende som bekrefter at utdanningen er et arbeidsrettet tiltak i samarbeid med kommunen/NAV.

Elever som går i grunnskole, trenger kun å legge ved en bekreftelse fra skolen. Det samme gjelder elever/lærlinger over 25 år som går i videregående opplæring (elever med «voksenrett»).

Elever/lærlinger i videregående utdanning som har begynt på utdanningen før året de fylte 25 år, må dokumentere at utdanningen er et arbeidsrettet tiltak (elever med «ungdomsrett»).

Spesielt om flyktninger

Det er kun når flyktninger deltar i en godkjent utdanning med rett til ytelser fra Lånekassen, at de skal registreres som student/elev. Flyktninger som mottar flyktningstipend fra Lånekassen, blir behandlet som andre studenter.

Flyktninger som deltar i introduksjonsprogrammet, skal som hovedregel ikke registreres som studenter/elever. Helt unntaksvis vil en person som deltar i introduksjonsprogrammet også være student og ha rett til lån i Lånekassen. Da skal de registreres som studenter. De vil da være omfattet av unntaksregelen så lenge de mottar introduksjonsstønad.

Spesielt om lærlinger

Lærlinger med godkjent lærekontrakt har rett til ytelser fra Lånekassen, og vil derfor ikke ha rett til bostøtte. Lærlinger uten lærekontrakt eller som har fått avslag på ytelser fra Lånekassen, kan søke bostøtte.

Studenter/elever som bor midlertidig borte fra hjemmet

Studenter kan velge om de ønsker å melde flytting til studiestedet. Borteboende studenter skal ikke være med i bostøttesøknaden. Kommunen kan slette studenten i saken, hvis søker dokumenterer at studenten bor borte. Dokumentasjon kan være leiekontrakt på studiestedet.

Personer som avtjener førstegangstjeneste

Personer som avtjener førstegangstjeneste har ikke rett til bostøtte. Hvis den som er i førstegangstjeneste er sønn/datter i en husstand og bor hjemme under tjenesten, skal personen være med på søknaden. Søker vil få et avslag.

Unntak:

Hvis sønn/datter bor borte under tjeneste skal personen fjernes fra søknaden.

Personer i institusjon

- > Personer som bor i institusjon der det betales for oppholdet på grunnlag av inntekt, har ikke rett til bostøtte. Dette vil som regel gjelde personer som bor på sykehjem.
- > Personer som er i institusjon eller fengsel, men som fortsatt har en viss tilknytning til hjemmet, kan beholde bostøtten. Hvor lenge bostøtten kan beholdes er en skjønnsvurdering, og saksbehandlere i kommunene bør konferere med Husbanken i den enkelte sak. Tommelfingerregel er at opphold inntil seks måneder godkjennes. Ved fravær utover seks måneder skal det vurderes individuelt om bostøtten skal opprettholdes. Faktorer som er av betydning er om personen skal tilbake til boligen, eller om boligen skal brukes under permisjoner e.l. Søker må være folkeregistrert på adressen og ha boutgifter på boligen.
- > En person som har delvis opphold i sykehjem, vil kunne beholde bostøtten inntil oppholdet blir permanent. Ved permanent opphold på sykehjem skal det meldes flytting.
- > Der ektefelle/samboer kommer på institusjon kan vi fjerne denne personen fra saken. Da kan ektefelle/samboer som bor i boligen søke bostøtte.

2.2.3 Opplysninger om husstanden

Den første i kvar måned er utgangspunktet for alle opplysninger om husstanden og bustaden ved utrekninga av bustøtte for denne månaden. Både dei som faktisk bur i bustaden og dei som er registrerte i folkeregisteret som busette på adressa, blir rekna med i husstanden. Det kan i særlege høve gjevast fritak frå kravet om registrering som busett i bustaden.

Barn med delt fast bustad kan reknast med hos båe foreldre.

(Forskrift om bustøtte § 10)

Husstanden omfatter alle som faktisk bor i boligen den 1. i en måned, inkludert barn med delt fast bosted. Barn med delt fast bosted kan være med på begge foreldrenes søknad.

Personer som bor borte fra boligen i perioder, skal regnes med i husstanden. Det kan være pendlere, sjøfolk, fiskere, personer med midlertidig opphold i institusjon, anleggsarbeidere og andre. Studenter som har flyttet til studiestedet, men ikke meldt flytting, kan fjernes fra saken.

Hvis det foreligger mistanke om at det bor flere i boligen enn det som er oppgitt i søknaden:

- > Kontakt søker for å avklare hvem som bor i boligen. Av hensyn til personvernet bør du oppgi så lite som mulig om de personene du tror bor på adressen. Det kan for eksempel være nok å bruke fornavn på personen.
- > Gi søker en frist til å avklare de faktiske forholdene. Gi også beskjed om at de får avslag hvis de ikke gir mer informasjon om hvem som bor i boligen.
- > Hvis søker ikke gir tilbakemelding, må du registrere saken slik at søker får 09-avslag.
- > Legg inn et notat på saken.

Om delt fast bosted

Barn med delt fast bosted kan være med på begge foreldrenes søknader. Det er ikke avgjørende hvor mye barnet overnatter hos den enkelte forelder. Avtale om delt fast bosted skal registreres i Folkeregisteret. Søker trenger ikke å dokumentere.

Delt fast bosted er en juridisk avtale i henhold til barneloven § 36. Avtalen innebærer at større avgjørelser på vegne av barna skal tas av foreldrene i fellesskap. Dette er i motsetning til en samværsavtale, hvor den ene forelderen har aleneomsorg og kan ta alle avgjørelser alene.

2.2.4 Om registrering i folkeregisteret

Som hovedregel må alle i husstanden være registrert som bosatt på søknadsadressen i Folkeregisteret den 1. i måneden. Det samme gjelder avtale om delt fast bosted for barn. Opplysningene må være registrert i Folkeregisteret senest dagen før vedtakskjøring (se tidsplanen).

Hvis noen i husstanden ikke er registrert som bosatt på søknadsadressen på den 1. i måneden, skjer dette:

- > Søker ikke registrert bosatt – får vedtaket «EV05 - ikke bosatt».
- > Voksen biperson ikke registrert bosatt – får avvsningsvedtaket «EV48 - biperson ikke bosatt».
- > Barn ikke registrert bosatt – søker får vanlig vedtak, men barnet er ikke med i beregningen.

Kommunen har meldeplikt ved avvik

Kommunen har meldeplikt til Folkeregisteret når de i sitt arbeid blir kjent med at opplysninger avviker fra det som er registrert i Folkeregisteret jf. folkeregisterloven § 7-1. Avvik skal meldes til Folkeregisteret på eget skjema som ligger på Folkeregisterets sider på skatteetaten.no.

2.2.5 Overstyring av folkeregistret

I særlige tilfeller kan Husbanken se bort fra kravet om at personer må være registrert som bosatt i Folkeregisteret den 1. i måneden jf. bostøtteforskriften § 10. Dette er en unntaksbestemmelse, og Husbanken gjør da en vurdering i hver enkelt sak før opplysningene fra Folkeregisteret blir «overstyrt».

Ved overstyring kan Husbanken godkjenne at en person ikke har meldt flytting, eller vi kan godkjenne å fjerne en person fra saken. Under er eksempler på hvordan ulike situasjoner blir behandlet.

Begrepet «særlige tilfeller» og praksis ved overstyring av folkeregisteret

Etter forskrift § 10 er det kun i «særlige tilfeller» Husbanken kan se bort fra kravet om folkeregistrering. Husbanken foretar en individuell vurdering i den enkelte sak før det bestemmes om folkeregisteret skal overstyres eller ikke.

Det godtas at en person ikke har meldt flytting innen situasjonsdato (den første i hver måned), eller det kan godtas at en person kan fjernes fra bostøttesaken. Under er noen eksempler på problemstillinger knyttet til at folkeregisteret kan fravikes.

Alder og sykdom

- > Søker er svekket av alder og har ikke fått meldt flytting.
- > Søker oppgir å ha vært syk, og har vært forhindret fra å melde flytting. Vanligvis bør det ikke være nødvendig med legeerklæring.

Sosiale årsaker

- > Sykdom og død i nærmeste familie
- > Traumatiske familieforhold
- > Søkeren trenger ekstra hjelp eller bistand.
- > Søker har vært eller er under rehabilitering. For eksempel kan søker være under behandling for rusavhengighet.

Institusjonsopphold

- > Institusjonsopphold har forhindret søker fra å ivareta sine interesser.
- > Husstandsmedlem som oppholder seg i institusjon fjernes fra saken dersom oppholdet er av mer varig karakter.

Omsorgsbolig

- > Hvis den ene ektefellen flytter til omsorgsbolig, kan begge ektefeller søke, og motta bostøtte. Folkeregisteret vil ofte ikke godkjenne flyttemelding for den ene av ektefellene.

Barn og foreldre

Foreldre som ikke bor sammen, kan avtale om barnet skal bo fast hos en av dem eller hos begge (delt fast bosted).

- > Det er barnets bostedsadresse i Folkeregisteret som er avgjørende.
- > Har barnet delt fast bosted, kan barnet være med på begge foreldrenes søknad. Det er en forutsetning at avtale om delt fast bosted er registrert i Folkeregisteret.
- > Hvis en av foreldrene nekter å underskrive på en flyttemelding, kan Husbanken overstyre Folkeregisteret.

Samlivsbrudd/Familieforhold

- > Ved oppløsning av ekteskap/samboerforhold fjernes personen dersom kommunen bekrefter flytting. Hvis det er tvil om et par faktisk bor fra hverandre, må dette dokumenteres. Det kan gjøres ved å dokumentere om vedkommende som er antatt flyttet ut, betjener boutgifter et annet sted enn det folkeregisteret tilsier, eller ved at separasjonsbevilging framlegges.

Opphold i utlandet

- > Husstandsmedlemmer som oppholder seg i utlandet, kan fjernes dersom dokumentasjon på oppholdet og fraværet er varig.

Innvandrere

- > Hvis det er særlig dårlig kjennskap til det norske samfunnet og norske regler, kan overstyring vurderes. Det at søker er innvandrere, er i seg selv ikke nok til å overstyre folkeregisterets opplysninger.

Studenter

- > Studenter kan velge om de vil ha adresse på hjemsted eller studiested. Det som faktisk er registrert i folkeregisteret, er det avgjørende. Skal folkeregisteret overstyres, slik at studenten vurderes fjernet fra foreldrenes sak, må tilknytningen til hjemmet være brutt ved at studenten i det vesentlige bor et annet sted. Tilknytningen til hjemmet er brutt selv om studenten er på besøk i ferier.

Førstegangstjeneste

- > Personer i førstegangstjeneste kan slettes fra saken hvis de faktisk bor borte men er registrert som bosatt i foreldrehjemmet.

Verge/hjelpeverge

- > Hvis en person opptrer på vegne av søker, ikke har sørget for å melde flytting i rett tid, er det urimelig at

søker må lide for dette. Dette kan også være aktuelt der søker for eksempel er svekket av alder eller sykdom, og det er pårørende som burde ha ordnet flyttemelding.

Et vergemål er tilpasset den enkeltes behov og skal ikke være mer omfattende enn det behovet vergemåler har for hjelp. Vergemål er som hovedregel frivillig, men kan også opprettes ved tvang. Vergemålet kan omfatte enten personlige og økonomiske forhold eller begge deler. Husbanken kjenner ikke til hva vergemålet omfatter for den enkelte søker, og kan derfor ikke skille mellom ulike vergemål.

En bostøttesøker som har verge kan derfor ikke søke bostøtte elektronisk, og kan heller ikke endre kontonummer eller andre opplysninger på «Min bostøtte».

Kommunen som aktør

> Som utleier plikter en kommune å melde fra om husstander som flytter ut og inn av sine kommunalt disponerte boliger.

> Person i husstand som «nekter» å melde flytting

Dette må vurderes individuelt. Hvis det er bevislig at en person faktisk er flyttet, men ikke kan eller vil melde flytting, kan personen slettes fra saken.

2.2.6 Behandling av saker med sperret adresse etter beskyttelsesinstruksen

Noen søkere har sperret adresse, og må søke på papir. Når du registrerer en slik sak, vil du få et varsel om at søkers adresse er sperret, og adresseopplysningene vil ikke vises.

En sperret adresse kan være gradert «fortrolig» eller «strengt fortrolig». Disse sakene behandles forskjellig. For å finne ut graderingen, må du søke i Folkeregisteret.

- > Hvis adressen er gradert «fortrolig», får du tilgang til søkers adresse.
- > Hvis adressen er gradert «strengt fortrolig», vises ikke adressen.

2.2.6.1 Behandling av saker med «fortrolig» adresse

- > Registrer adressen søker har oppgitt i søknaden. Det kan være den reelle adressen, en postboksadresse, c/o-adresse eller annet.
- > Kryss "ja", for at søknadsadressen er lik adressen i Folkeregisteret
- > Har søker reservert seg mot digital kommunikasjon, blir posten sendt til adressen du har registrert i systemet.
- > Er du tvil om søkers adresse er «fortrolig» eller «strengt fortrolig», skal du behandle saken som om

den er «strengt fortrolig». Registrer da inn denne adressen: SOT6, Postboks 2094 Vika, 0125 Oslo. Da vil politiet sende posten videre.

2.2.6.2 Behandling av saker med «strengt fortrolig» adresse

NB! Søkers faktiske adresse må aldri registreres i bostøttesystemet.

- > Registrer saken med denne adressen: SOT6, Postboks 2094 Vika, 0125 Oslo.
- > Kryss "ja", for at søknadsadressen er lik adressen i Folkeregisteret.
- > Søker må dokumentere boutgiftene sine, men adresseopplysningene kan være sladdet i dokumentasjonen. Hvis søkers bostedsadresse framkommer i dokumentasjonen, må kommunen sladde adressen før dokumentene blir arkivert.
- > Har søker reservert seg mot digital kommunikasjon, blir posten sendt til politiet som sender videre.

2.3 OPPLYSNINGER OM BOLIGEN OG BOUTGIFTENE

2.3.1 Krav til boligen

Vilkår for å få rett til bustøtte er at bustaden

- a) er godkjend som bustad
- b) er ein sjølvstendig bustad med eigen inngang
- c) har eige bad og toalett og gjev høve til matlaging, og
- d) gjev høve til kvile.

Personar som av helse- eller sosialfaglege årsaker bur i eit bufellesskap utan å høyre til same husstand, kan få bustøtte på individuelt grunnlag dersom kommunen godkjenner at bustaden er eigna. Kommunen kan i vurderinga av om bustanden er eigna gjere unntak frå kvalitetskravet i første ledd bokstav b. Kommunen kan også gjere unntak frå krava i bokstav c dersom kunksjonane som er nemnde der, er del av bufellesskapet ellers.

(Bustøtteleva § 5)

Hva er en godkjent bolig?

Boligen må ha visse kvaliteter for at søker skal kunne få bostøtte. Boliger med bruksenhetsnummer tilfredsstillter som regel kravene, men noen hybler godkjennes likevel ikke selv om de har bruksenhetsnummer. Det gjelder hybler i hybelhus der beboerne deler bad/wc og/eller kjøkkenløsninger. Hvis søker leier en bolig uten bruksenhetsnummer, må boligen tilfredsstillte alle kravene nevnt i punktene under.

Boligen må være selvstendig bolig og ha egen inngang

Boligen må være fysisk adskilt fra andre boliger i bygget, og ikke ha noen form for intern forbindelse mellom boenhetene i form av en dør eller trapp. Slike boliger har som regel et eget bruksenhetsnummer.

Boliger som er sperret av i begge ender med låst dør, regnes også som selvstendige boliger. Slike boliger har som regel ikke eget bruksenhetsnummer.

Boligen må ha egen, separat inngang. Inngangen kan være i fellesarealer, for eksempel en trappeoppgang eller en felles gang med inngangsdør inn til hver boenhet. Hvis søker må gå gjennom andre boenheter, er det ikke en selvstendig bolig.

> Eksempel:

Søker leier en sokkelleilighet med trappeløp mellom boenhetene. Øverst i trappeløpet er det en dør som utleier har nøkkel til, mens nederst i trappeløpet er det en dør som kun søker har nøkkel til. Utleier og leietaker har da ikke adgang til hverandres boenheter, og boligen regnes derfor som selvstendig.

Hvis søker leier en hybel som kun har én dør mellom sin boenhet og utleiers boenhet, regnes det ikke som en selvstendig boenhet.

Rommene i boligen må være godkjente for varig opphold

Rommene i boligen må være godkjente for varig opphold, det vil si at de tilfredsstillt krav til brannsikring, rømningsveier, takhøyde, dagslys o.a. Hvis søker leier en bolig der ett eller flere oppholdsrom ikke er godkjente for varig opphold, kan søker ikke motta bostøtte.

> Eksempel:

Søker leier en sokkelleilighet, der soverommet tidligere var en sportsbod. Utleier har endret bruken, uten å søke om bruksendring. Soverommet/sportsboden er da ikke godkjent til boligformål, og søker kan ikke motta bostøtte.

Hvis utleier søker om bruksendring av rommet og får det godkjent, kan søker motta bostøtte.

Å endre bruken av for eksempel kjellere eller sportsboder til oppholdsrom, er søknadspiktig. Det er plan- og bygningsetaten i kommunen som godkjenner søknader om bruksendringer.

Søker må ha eget bad og toalett

Søker må ha tilgang til privat bad og toalett i egen boenhet. Hvis søker deler bad og toalett med andre, kan søker ikke motta bostøtte.

Søker må ha mulighet for å lage mat

Søker trenger ikke ha et eget kjøkken, men må ha en kjøkkenkrok, hybelkjøkken eller lignende. Det må være mulig å tilberede alle måltider hjemme, og søker må ha plass til å oppbevare mat og muligheter for oppvask.

Søker må ha mulighet for å sove og hvile

Søker må ha plass til en seng og en sittegruppe.

Om bokollektiv

For å godkjenne bostøtte til bokollektiv, må disse forholdene være avklart:

- > Bor søker i kollektiv av helse- eller sosialfaglige årsaker?
- > Tilfredsstillt boligen kravene til utforming?
- > Er det et bokollektiv eller én husstand?

Helse- og sosialfaglige årsaker

For å godkjenne en søknad til bokollektiv, skal det foreligge helse- eller sosialfaglige grunner for at søker bor i kollektiv. Det skal altså være gjort faglige vurderinger av om bokollektiv er en egnet boform for søker.

Hvis søker bor i kollektiv med kommunal tildelingsrett, forutsetter vi at den helse- og sosialfaglige vurderingen allerede er gjort.

Hvis søker bor i privat kollektiv, må søker enten oppgi en kontaktperson i kommunen eller legge fram en attest fra fastlege, psykolog eller annen behandler.

- > Kontaktpersonen i kommunen kan være en flyktning-konsulent, ansatte i NAV eller andre som kjenner søkers situasjon, og som kan bekrefte at søkers behov for å bo i kollektiv. Saksbehandler må kontakte personen søker oppgir, før saken blir godkjent.
- > Noen søkere kan ha helse- eller sosialfaglige grunner for å bo i kollektiv, uten å være i kontakt med ansatte i kommunen. De må legge fram annen dokumentasjon, for eksempel en attest fra fastlege eller psykolog, der behandleren bekrefter at søker bor i kollektiv av helse- eller sosialfaglige grunner.

Krav til utforming av bokollektivet

- > Bokollektivet må være i en godkjent helårsbolig.
- > Rommet/rommene som søker leier, må være godkjent som oppholdsrom.
- > Det må være tilgang til kjøkken og bad og mulighet for hvile.
- > Boligen må være egnet til at flere bor sammen.
- > Boligen må være egnet til søkers behov.

For bokollektiv der kommunen har tildelingsrett,

forutsetter vi at kommunen på forhånd har godkjent boligen som egnet for kollektiv.

Når det gjelder privat kollektiv, må kommunen forsikre seg om at boligen tilfredsstillende kravene. Hvis boligen ikke er kjent for kommunen fra før, bør det innhentes informasjon om boligen, for eksempel ved å gjøre oppslag i ulike registre eller ved å kontakte teknisk etat i kommunen. Det kan også være aktuelt å gjøre en befaring for å avklare om boligen er tilfredsstillende. Hvem som skal gjøre befaringen, må avklares i den enkelte kommune.

Kommunen må være spesielt oppmerksom på om boligen og boenheten er egnet når det er par eller familier med barn som bor i kollektiv.

Bokollektiv eller én husstand?

Kommunen må kontrollere at det er et reelt bokollektiv, og ikke personer som tilhører én husstand. Personer som hører til samme husstand, kan ikke motta bostøtte hver for seg.

Søker blir i skjemaet bedt om å opplyse om de bor sammen med personer i nær relasjon. Som hovedregel tilhører ektefeller, samboere, barn, foreldre og søsken samme husstand. Det kan i helt spesielle situasjoner likevel være grunner til å godkjenne at personer i nære relasjoner bor i kollektiv. I slike saker må kommunen innhente mer informasjon, og gjøre en skjønnsmessig vurdering i hver enkelt sak.

Krav til dokumentasjon

Søker må sende inn både HB 9.S.01 Søknad om bostøtte og HB 9.S.08 Opplysninger om bokollektiv. I tillegg må de legge ved leiekontrakt. En leiekontrakt kan være med en huseier eller en framleier. Kontrakten må vise søkers andel av husleien.

Hvis søker ikke har kontaktperson i kommunen, skal de også legge ved attest fra en behandler. Attesten må bekrefte at søker bor i kollektiv av helse- eller sosialfaglige grunner.

Finansiering

Det stilles ingen krav til hvordan boligen er finansiert.

2.3.2 Boutgifter

Ved utrekning av godkjente boutgifter inngår:

- a) Husleie for leigde bustader
- b) Felleskostnader og utgifter til renter, avdrag og gebyr på lån til finansiering av bustaden for bustader i burettslag, eigarseksjonssameie, aksjeleiligheter og obligasjonsleiligheter

c) For andre bustader er godkjente boutgifter:

1. driftsutgifter med kr 13 055 per år
2. utgifter til renter, avdrag og gebyr på lån til finansiering av bustaden
3. utgifter til kommunale avgifter som er fastsett på grunnlag av innhenta opplysninger om gjennomsnittet fra kvar kommune
4. eigedomsskatt
5. festeavgift.

d) For alders-, uføre- og etterlatte-pensjonistar som ikkje betalar for oppvarming gjennom husleie eller fellesutgifter, inngår i tillegg utgifter til oppvarming med kr 6 527 per år.

(Forskrift om bustøtte § 2)

Departementer har fastsatt en øvre grense for godkjente boutgifter og hvor stor egenandelen skal være.

Godkjente boutgifter blir lagt til grunn i beregningen av bostøtte. Når boutgiftene overstiger den øvre grensen, beregnes det bostøtte bare av differansen mellom den øvre grensen og egenandelen. De overskytende boutgiftene tas ikke med i beregningen.

Leid bolig

For leid bolig er det den månedlige husleien per situasjonsdato som oppgis. Søker som leier kommunal bolig trenger ikke dokumentere husleien, ettersom kommunen har denne oversikten.

Husleien i privat leid bolig skal dokumenteres med:

- > En underskrevet husleiekontrakt mellom utleier og leietaker er et sentralt dokument fordi det dokumenterer både husleie og om boligkravet er oppfylt. Ved uklarhet knyttet til kontrakt bør søker eller utleier kontakte leiekontrakt ved framleie.
- > Ved framleie fremlegges også en husleiekontrakt. I enkelte tilfeller kan en avtale om husrom være muntlig, jf. husleieloven § 1-4. Søker må da framlegge kvittering for innbetalt beløp, husleiebok, eller bekreftelse fra utleier. Dette vil kunne godkjennes etter en konkret vurdering av hva som framstår som sannsynlig/troverdig.
- > Ved leieforhold inngått mellom familiemedlemmer, bør man være spesielt nøye med krav til dokumentasjon. Av kontrollhensyn må både leiekontrakt og kvittering for betalt husleie via bank framlegges.
- > Bostøttmottakere som bor i kårbolig, er likestilt med de som bor i leid bolig. Søkerne skal legge fram kåravtalen og kvittering på betalt husleie.

For husstander i leid bolig som har strøm tillagt husleien, skal dette inngå i husleien som godkjennes.

Alders-, uføre- og etterlattepensjonister skal ha utgifter til oppvarming dekket ved et fast beløp, dersom disse utgiftene ikke inngår i leien. Beløpet utgjør 6 527 kroner per år. Dette blir lagt til automatisk i beregningen. For øvrig godkjennes husleiekontrakten som den er, uavhengig av hva slags kostnader som dekkes av leien. Kabel-tv, fellesvask, snømåking og garasje kan være eksempler på dette.

Boliglån

Det er kun lån knyttet til boligformål som godkjennes. Lån til bil med pant i egen bolig, forbrukslån eller andre type lånekostnader inngår ikke. Lånet kan derfor som hovedregel ikke være større enn byggesum/kjøpesum/ innskudd for boligen. Søker må redegjøre for hvorfor lånet eventuelt er høyere enn anskaffelsesverdien av boligen. Ved rammelån/flexilån godkjenner vi kun lån som er knyttet til boligformål. Det er søker som er ansvarlig for å dokumentere opplysninger vedrørende lån, eksempelvis ved å få en bekreftelse fra banken.

Det kan i noen tilfeller godkjennes et høyere lån. For eksempel når det skyldes kostnader til nødvendige utbedringer, reetablering etter samlivsbrudd eller refinansiering ved betalingsproblemer.

Låneutgifter registreres med faktiske betalte renter, avdrag og gebyrer. Etablerings- og tinglysingsgebyr er engangskostnader og skal ikke tas med. Dette legges vanligvis til selve lånet, og blir således dekket gjennom renter og avdrag, som utgjør en del av boutgiftene.

Ved låneforhold inngått mellom familiemedlemmer, bør man være spesielt nøye med krav til dokumentasjon. Av kontrollhensyn må betalt beløp via bank framlegges.

Boliger med felleskostnader

Felleskostnader er fellesutgifter for boliger i borettslag, boligsameier, aksjeleiligheter og obligasjonsleiligheter. Felleskostnader tas med etter faktiske utgifter, uavhengig av hva som inngår i felleskostnadene.

Hvis søker har boutgifter som ikke er beregnet som felleskostnad, men som normalt inngår i felleskostnadene, kan disse utgiftene regnes med. Dette kan for eksempel være feieavgift, vannavgift og lignende som faktureres den enkelte husstand i tillegg til felleskostnadene.

Boliger uten felleskostnader (selveide boliger)

For boliger som ikke har felleskostnader, kan følgende boutgifter godkjennes:

> Faktiske utgifter til renter, avdrag og gebyrer på bo-

liglån. Se punktet boliglån over.

- > Årlige driftsutgifter med et fast beløp som skal dekke ytre vedlikehold og forsikringer av boligen. Beløpet er 13 055 kroner per år. Bostøttesystemet beregner dette automatisk.
- > Kommunale avgifter basert på et gjennomsnitt i kommunen. I utgiftene inngår vann-, kloakk-, renovasjons- og feieavgift. Eiendomsskatt og festeavgift med faktiske utgifter. Dette må søker oppgi.
- > Et fast beløp til oppvarming på 6 527 kroner per år legges til grunn for alders-, uføre- og etterlattepensjonister.

Om gjeldsordning og refinansiering – gjelder for alle typer boliger med lån

Ved gjeldsordning og refinansiering må søker dokumentere ny låneavtale. Faktiske låneutgifter blir lagt til grunn.

Hvis det foreligger gjeldsordningsavtale (frivillig eller tvungen), legges lånevilkårene som framgår av gjeldsordningsavtalen til grunn, så lenge avtalen gjelder.

Hvis boliglånet refinansieres er det kun opprinnelig boliglån med saldo på refinansieringstidspunktet som søker får lagt til grunn. Hvis kommunen har gitt startlån eller annen bank har tilbudt refinansiering for å hindre utkastelse eller tvangssalg av bolig, godtas lånet i sin helhet med nye betingelser.

Hvis boutgiftene ikke betjenes

Hvis søker ikke betjener boutgiftene i en periode gir ikke det grunnlag for å stanse bostøtten. Søker har juridisk forpliktelse på dokumenterte boutgifter som vi forholder oss til.

2.3.3 Øvre grenser for boutgifter (boutgiftstaket)

Årlege boutgifter som ligg innanfor følgjande øvre grenser (buoutgiftstak) går inn i utrekninga:

- a) kr 73 101 i ein husstand med ein person
- b) kr 91 524 i ein husstand med to personar
- c) kr 101 961 i ein husstand med tre personar
- d) kr 112 401 i ein husstand med fire personar
- e) kr 122 839 i ein husstand med fem personar eller fleire.

I nokre kommunar er den øvre grensa for årlege buoutgifter høgare enn i resten av landet. Grensa er:

- a) kr 23 934 høgare i Oslo
- b) kr 16 319 høgare i Bergen, Trondheim, Tromsø, Stavanger og Bærum
- c) kr 10 880 høgare i Kristiansand, Skedsmo, Frogn, Lørenskog, Nordre Follo, Asker,

Nesodden, Sola og Sandnes.

Har husstanden særskilt høye boutgifter fordi nokon i husstanden er funksjonshemma og har behov for ein spesialtilpassa bustad, kan den øvre grensa for boutgiftene aukast med kr 4 896 per år.

(Forskrift om bustøtte § 3)

Det er en maksgrense for hvor høye boutgifter som kan legges til grunn ved beregning av bostøtte. Uansett hvor høye boutgifter søker har, kan søker ikke få lagt til grunn høye boutgifter enn disse maksimale grensene. Dette kalles boutgiftstaket.

Noen i husstanden har nedsatt funksjonsevne

Hvis noen i husstanden har nedsatt funksjonsevne, og boligen av denne grunn er spesialtilpasset, økes boutgiftstaket med 4 896 kroner per år i forhold til de satsene som er nevnt ovenfor. Kommunene må krysse av for at boligen er spesialtilpasset i bostøttesystemet.

Vi presiseres at følgende to vilkår i bestemmelsen må være til stede samtidig:

Vi presiseres at følgende to vilkår i bestemmelsen må være til stede samtidig:

1. Søker må bo i en spesialtilpasset bolig og ha økte boutgifter på grunn av tilpasningene som er gjort. Eksempler på dette kan være
 - a. tilrettelegging for rullestolbruker med
 - heving og senkning av kjøkkenbenk
 - bad som må være større for å komme til med rullestol
 - terskler og inngangsparti/adkomst til boligen
 - andre tilpasninger for rullestolbruker
 - b. tak som må heves fordi heiser og løfteinnretninger må bygges inn
 - c. tilfeller der boligen må være annerledes og dyrere utrustet enn boliger ellers som for eksempel boliger for utviklingshemmede som er tilknyttet fellesrom som gjør husleien dyrere.
 - d. teknisk utstyr i boligen som tar svært stor plass. Et eksempel kan være en person som må ligge i respirator på grunn av alvorlig luftveissykdom.
 - e. tilfeller der et svært allergisk husstandsmedlem må ta opp lån for å fjerne allergifremkallende elementer i boligkonstruksjonen.
2. Et husstandsmedlem må ha nedsatt funksjonsevne, og ha behov for tilpasningen.
Med nedsatt funksjonsevne menes
 - a. en fysisk funksjonsnedsettelse
 - b. en psykisk funksjonsnedsettelse
 - c. en medfødt skade, sykdom eller lignende

Når det gjelder krav til dokumentasjon i slike saker, må det oppgis hvilke behov som dekkes, og hvilke tilpasninger som faktisk er gjort.

Det er ikke tilstrekkelig at noen i husstanden har behov for rullator, eller har behov for enkle tekniske hjelpemidler fra folketrygden.

En omsorgsbolig finansiert av Husbanken vil normalt ikke ha høyere boutgifter fordi det er gitt tilskudd.

En funksjonsfrisk person som bor i en bolig som er dyrere som følge av spesialtilpasning, vil ikke omfattes av bestemmelsen.

Er tilpasningen fullfinansiert gjennom NAV og/eller kommunen (tilskudd til tilpasning) gis ikke forhøyet boutgiftstak.

2.3.4 Egenandel av boutgiftene

Eigendelen som blir trekt i frå boutgiftene, jf. § 1, blir bestemt av den omrekna inntekta, jf. § 7.

Minste eigendel er kr 21 643 per år for alle. For husstandar med ei omrekna inntekt over kr 106 705 blir 16,44 prosent av den omrekna inntekta som overstig kr 106 705 lagt til eigendelen.

Eit progressivt ledd blir lagt til eigendelen for omrekna inntekter over kr 187 892. Det er 0,28 prosent av ei omrekna inntekt på kr 187 893. Satsen aukar deretter med 0,28 prosentpoeng for kvar kr 1 160 den omrekna inntekta aukar.

Inntektsgrensa i tredje ledd er kr 234 286 for husstandar som har eit medlem som har varig uføretrygd eller uførepensjon ved yrkesskade, jf. lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd kapittel 12, og som i tillegg er ung ufør, jf. § 12-13 i loven.

Inntektsgrensa i andre ledd er kr 110 842 og inntektsgrensa i tredje ledd er kr 193 689 for husstandar som har eit medlem som er einsleg og har alderspensjon etter lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd kapittel 19 og 20.

(Forskrift om bustøtte § 4)

Egenandelen er den delen av boutgiftene som husstanden må dekke selv. Egenandelen kommer til fratrukk i husstandens godkjente boutgifter og beregnes i forhold til husstandens samlede inntekt og antall husstandsmedlemmer. Det er den vektete inntekten (etter antall husstandsmedlemmer) som inngår i beregningen av egenandel. Les mer om vekting av inntekt under punkt 2.4.1.

Beregningen av egenandelen er avhengig av husstandens samlede vektete inntekt. Egenandelen kommer til fradrag i boutgiftene før bostøtte beregnes.

Følgende satser gjelder per dags dato:

- > En minste egenandel på 21 643 kroner legges til grunn for alle.

- > Hvis inntekten til husstanden overstiger 106 705 kroner, legges det til et påslag på 16,44 prosent av all inntekt som overstiger 106 705 kroner.
- > I tillegg trappes egenandelen opp når inntekten overstiger 187 892 kroner. Dette topleddet regnes av hele inntekten. Det regnes 0,28 prosent av en inntekt på 187 893 kroner, og prosentdelen øker med 0,28 prosentpoeng for hver 1 160 krone i økt inntekt.

Det vises til tabell for beregning av egenandel, HB 9.B. 6.1.

Unge uføre

Uførepensjonister med status ung ufør har en gunstigere beregning av egenandelen, jf. folketrygdløven § 12-13.

Unge uføre er personer som er født med en funksjonsnedsettelse eller som har blitt uføretrygdet med virkningstidspunkt før fylte 26 år. Unge uføre gis en fiktiv opptjening i folketrygden. Dette er fordi de ikke har hatt mulighet til å opptjene pensjonsrettigheter på vanlig måte ved arbeid.

Merk at regelen kun gjelder ordinære uførepensjonister etter folketrygdløven kapittel 12, og de som har yrkesskadepensjon beregnet etter samme regler (det vil si langtidsytelsene). Personer som har tidsbegrenset uførestønad, arbeidsavklaringspenger eller liknende med status ung ufør, har ikke rett til samme gunstige beregning av bostøtte.

For unge uføre som kommer inn under bestemmelsen, slår topleddet for økt egenandel ved inntekt over 187 893 kroner (se tredje kulepunkt ovenfor) inn ved en høyere inntektsgrense.

Unge uføre blir automatisk påført kode 04 i bostøttesystemet.

2.4 OPPLYSNINGER OM INNTEKT OG FORMUE

Inntekta og formuen til alle i husstanden med unntak av barn under 18 år blir lagt til grunn ved fastsetting av den omreknede inntekta som er grunnlaget for utrekninga av eigendelen, jf. § 4.

Inntekta som blir nytta for utrekning av bustøtte blir henta inn frå Skatteetaten kvar månad på bakgrunn av tal frå a-ordninga, jf. lov av 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m.

I tillegg må søkjaren gje opplysningar om skattbar inntekt og formue som ikkje blir henta inn frå a-ordninga, som til dømes næringsinntekter, kapitalinntekter og formue for heile året. Om ikkje søkjar gjev slike opplysningar, kan Husbanken stipulere tal på grunnlag av siste fastsetting av

formues- og inntektsskatt (eventuelt etter korrigerings frå skattekontoret, jf. lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven) kapittel 12). Slike inntekter skal reknast som likt fordelt gjennom heile året, med mindre særlege omstende gjev grunnlag for unntak.

Husbanken kan sjå bort i frå opplysningar etter a-ordninga, dersom dei openbert ikkje er korrekte.

Skattefrie leigeinntekter skal reknast som inntekt.

All inntekt og formue i eller frå utlandet blir rekna med brutto beløp i norske kroner.

Kvar person i husstanden kan ha ei kapitalinntekt på 5 607 kroner per år utan at inntekta blir teke med i grunnlaget for bustøtte.

Dersom søkjaren kan dokumentere at det er teke refusjon i etterbetaling frå NAV skal refusjonen ikkje reknast med i grunnlaget for bustøtte.

(Forskrift om bustøtte § 5)

2.4.1 Inntekt

Beregning av husstandens samlede inntekt

Inntektsgrunnlaget er bygd opp disse i fire elementene:

- > Månedlig inntekt innhentet fra a-ordningen (brutto).
- > Meldepliktige inntekter (brutto årsbeløp/12).
- > Formuetillegg (årsbeløp/12).
- > Skattefrie utleie per måned.

Månedlige inntekter

Månedlige inntekter, som lønn, pensjon, stønad og annet, blir jevnlige innhentet fra Skatteetatens a-ordning. For sent innrapporterte inntekter og korrigerede inntekter blir også innhentet. Det er kontantprinsippet som gjelder; i en søknad for januar innhenter og bruker vi alle inntekter som ble utbetalt i januar.

Det er utbetalingstidspunktet, ikke opptjeningstidspunktet, som er avgjørende. For feriepenger og etterbetalinger gjelder samme prinsipp. Søker kan ikke endre inntekter vi har innhentet fra a-ordningen. Husbanken kan i spesielle tilfeller endre opplysningene. Hvis de månedlige inntektene blir endret i a-ordningen etter vedtak, vil vi beregne saken på nytt med de nye inntektsopplysningene og sende søker et nytt vedtak.

Meldepliktige inntekter

Meldepliktige inntekter er inntekter som ikke automatisk blir meldt inn i a-ordningen, og som må meldes til

Skatteetaten årlig. Søker må anslå disse inntektene. En tolvdel av meldepliktig inntekt blir tatt med i inntektsgrunnlaget for søknads måneden.

Meldepliktig inntekt kan være

- > **netto kapitalinntekt** – renter, salg eller avkastning fra aksjer, fond, livsforsikring og liknende, inntekt fra utleie, gevinst av salg av bolig, tomt og annet minus kostnader. Det er et fribeløp på 5 607 kroner for hvert husstandsmedlem.
- > **næringsinntekt** – personinntekt fra selvstendig næring. Cirka 2 prosent av bostøttemottakerne har næringsinntekt.
- > **inntekt fra utlandet** – samlet inntekt fra utlandet uavhengig av om søker skatter for den i Norge eller i utlandet
- > **netto formue** - brutto formue minus gjeld. Brutto formue kan være ligningsverdien av bolig og annen eiendom, bil, bankinnskudd og annet, og blir først fastsatt i skatteoppgjøret året etter. Søker må derfor anslå forventet netto formue.
- > **skattefrie utleieinntekter** som må oppgis

Disse inntektene må oppgis med forventet størrelse per 31.12 i inneværende år.

Husbanken bruker opplysningene fra siste skatteoppgjør, hvis søker ikke oppgir nye opplysninger. Søker er selv ansvarlig for å sende endringsmelding når disse inntektene endrer seg vesentlig i løpet av året. Saker med meldepliktige inntekter vil bli etterkontrollert når skatteoppgjøret foreligger.

Barns inntekt

Barns inntekt og formue er ikke med i beregningen av bostøtte.

Der barns formue er lignet på foreldrene, må dette oppgis slik at det kan bli fratrukket.

Omregning av inntekt etter antall personer i husstanden – «vektet inntekt»

Det blir fastset ei omrekna inntekt som blir nytta ved utrekninga av eigendel, jf. § 4. Inntekta til husstanden, medrekna tillegg for formue, blir dividert med ei vekt etter kor stor husstanden er. Vekta til husstanden kjem fram ved å summere dei einssilde vektene til personane i husstanden. Første person i husstanden har vekta 1,0 og kvar einssild av dei andre personane har ei vekt på 0,1.

(Forskrift om bustøtte § 7)

Som et ledd i beregning av bostøtte skal det tas hensyn til hvor mange personer husstanden består av. Dette gjøres ved at husstandens samlede inntekt divideres på

antall medlemmer i husstanden per situasjonsdato. Dette kalles vektning av inntekt. Det er den vektete inntekten som inngår i beregningen av egenandelen.

Den første personen i husstanden teller som vektall 1. Deretter teller de øvrige personene som vektall 0,1 per person, uavhengig om personen er barn eller voksen. Oppad er det ingen begrensning i denne opptellingen. Resultatet av denne beregningen avrundes til nærmeste hele krone.

Eksempel: En husstand på tre personer med en samlet inntekt på 300 000 kroner få lagt til grunn en inntekt på 250 000 kroner ved beregning av bostøtte (300 000: 1,2).

Leieinntekter

Skattefrie leieinntekter skal reknast som inntekt.
(Forskrift om bustøtte § 5)

Søker skal oppgi skattefrie leieinntekter fra utleie. Dette kan både være utleie av rom i egen bolig eller utleie av en sokkelleilighet eller liknende. Det kan også omfatte inntekt fra skattefri utleie av fritidsbolig, og annen skattefri utleieinntekt.

I saker der søker leier ut rom i egen bolig er det viktig at kommunen sjekker at dette faktisk er to husstander, og at leietakeren ikke er i nær relasjon til søker.

Inntekt i eller fra utlandet

All inntekt og formue i eller frå utlandet blir rekna med brutto beløp i norske kroner.
(Forskrift om bustøtte § 5)

Søker skal oppgi sine forventet inntekter per 31.12 i inneværende år.

Inntektsgrenser

Det beregnes en øvre inntektsgrense for alle husstander, som fremkommer av vedtaksbrevet. Denne inntektsgrensen er avhengig av

- > om det er en ung ufør i husstanden
- > hvilken kommune husstanden bor i
- > om boligen er spesialtilpasset eller ikke
- > hvor mange medlemmer det er i husstanden

2.4.2 Formue

Til inntekta blir det lagt 65 prosent av netto formuen til husstanden, med fråtrekk for eit fribeløp. Fribe løpet er kr 280 342 for husstandar i leigde

bustadar. For andre husstandar er fribeløpet likningsverdien av eigen bustad inntil kr 588 717.

(Forskrift om bustøtte § 6)

Formue som inngår i inntektsberegningen

Det regnes et formuetillegg til inntekten. Formuetillegget er 65 prosent av all netto formue med fratregg for et fribeløp.

- > Husstander som bor i leid bolig gis et fratregg på inntil 280 342 kroner uavhengig av hvor mange personer som er i husstanden.
- > Husstander som bor i eid bolig, får et fradrag for ligningsverdi av egen bolig, begrenset oppad til 588 717 kroner. Fradraget er ikke mer enn ligningsverdien der denne er under 588 717 kroner. Ligningsverdien av egen bolig innhentes automatisk fra Skattedirektoratet.

Formue i utlandet

All inntekt og formue i eller frå utlandet blir rekna med brutto beløp i norske kroner.

(Forskrift om bustøtte § 5)

Søker skal oppgi sin forventede formue per 31.12 i inneværende år.

2.5 DOKUMENTASJON

Det er viktig at nødvendige vedlegg følger søknaden for bostøtte. En søknad som ikke er fullstendig, blir ikke regnet som å ha kommet innen søknadsfristen. Manglende dokumentasjon vil derfor gi avvising av søknaden, det vil si at søknaden ikke behandles. Avhengig av hvilke felt som er utfyllt i søknaden, er følgende dokumentasjon nødvendig:

- > Student/elev i arbeidsrettet tiltak behøver ikke å dokumentere arbeidsavklaringspenger. Andre studenter må legge ved kopi av vedtak, utbetaling eller annet som viser at de deltar i arbeidsrettet tiltak.
- > Spesialtilpasset bolig med beskrivelse av hvilke tiltak som er gjort for å tilpasse boligen til noen i husstanden på grunn av funksjonsnedsettelse samt dokumentasjon på finansiering av dette.
- > Faste utgifter på boligen
 - ▣ Leid bolig – kopi av underskrevet leiekontrakt.
 - ▣ Eid bolig/borettslag/aksjeleilighet – kopi av innbetalt husleie/fellesutgifter.
 - ▣ Enebolig – dokumentasjon på eiendomsskatt og festeavgift.
- > Boliglån
Kopi av nedbetalingsplanen for lånet, eller kopi av låneavtale og innbetalte låneutgifter (renter/avdrag)
- > Pensjon fra EU/EØS-land

Dokumentasjon på hva slags type pensjon søkeren mottar.

2.6 SØKERS UNDERSKRIFT

Ved å underskrive søknaden bekrefter søker at opplysningene i søknaden er riktige og fullstendige.

Søker blir gjort oppmerksom på at Husbanken innhenter opplysninger om adresse, husstand, inntekt og formue fra ulike registre, blant annet Skatteetaten og Folkeregisteret. Les mer om dette – om kommunens taushetsplikt, og søkers plikt til å melde fra om endringer i sin søknad/sak – i punkt 2.1.

3. KOMMUNENS ANDRE OPPGAVER I BOSTØTTEARBEIDET

3.1 INFORMASJON OG VEILEDNING

Kommunen er førstelinje ved behandling av bostøtte. En viktig oppgave for kommunen vil være å arbeide med informasjon og veiledning om bostøtte. Veiledningen kan være knyttet til spørsmål og henvendelser fra søkere eller publikum. Mange trenger hjelp til å søke, eller til å klage på bostøttevedtaket.

Informasjon som finnes om bostøtte, bør være tilgjengelig på relevante steder i kommunen. For eksempel på servicetorg, helsestasjoner, legekantor osv.

Det er nyttig å ansatte i kommunen som kommer i kontakt med målgruppen, kjenner til bostøtte.

3.2 KLAGE PÅ VEDTAK OM BOSTØTTE

Departementet kan i forskrift gje reglar om særskilt klagenemnd for enkeltvedtak etter denne lova.

(Lov om bustøtte § 13)

Vedtak om bostøtte er enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og søker har rett til å klage. Husbanken er klageinstans.

Frist for å klage er tre uker etter at søker har mottatt vedtak, jf. forvaltningsloven § 29. Etter § 31 kan klagen likevel behandles, selv om klagen er fremmet for sent. Dette gjelder der søker, eller hans fullmektig, uforskyldt har gått ut over fristen, for eksempel ved sykdom eller annet fravær. Selv om søker eller hans fullmektig kan lastes for forsinkelsen, kan det i særlige tilfeller gjøres unntak. Klager som sendes Husbanken etter klagefristens utløp, må inneholde opplysninger om årsaken til at fristen ikke er overholdt. Kommunene skal ikke avvise en klage som har kommet inn etter fristen, men sende den til Husbanken for behandling.

Klagen kan ikke tas under behandling som klagesak dersom det er gått mer enn ett år siden vedtaket ble fattet. Søker sender klagen til kommunen som forbereder klagen og videresender den til Husbanken.

Formelle krav til en klage:

- > Klagen må være skriftlig.
- > Klagen må angi hvilken termin den gjelder og gi opplysninger om søkers navn, adresse, fødselsnummer og bostedskommune.
- > Klagen må inneholde de opplysninger søker selv mener er relevante for beslutningen.
- > Klagen må være undertegnet av søkeren eller hans fullmektig.

Kommunens bostøttekontor skal

- > påføre dato for når klagen er mottatt og journalføre den i bostøttesystemet
- > opplyse saken så godt som mulig og legge ved nødvendig dokumentasjon
- > påse at påstander i klagen er bekreftet/avkreftet. Der kommunen har relevante tilleggsopplysninger, må disse komme fram i klagen.
- > påse at opplysninger som har betydning for utfallet av saken, så langt det lar seg gjøre, er dokumentert eller sannsynliggjort
- > ta kopi til eget arkiv
- > sende klagen med vedlegg til Husbanken. Bruk klageskjema som finnes på husbanken.no som førsteside på sendingen

I saker der det oppdages at det er kommunen, Husbanken eller feil/manglende opplysning fra registre som er årsaken til feil vedtak, kan kommunen beskrive problemet på klageskjema som sendes Husbanken. Søkers underskrift er da ikke nødvendig. Kommunen må skrive et notat om situasjonen på terminen.

Når det offentlige har gjort en feil

Hvis kommunen eller Husbanken har registrert noe feil, eller unnlatt å registrere opplysninger som fremkommer i søknaden kan saken rettes opp igjen, også etter ordinær klagefrist.

Klagenemd

Det er i tillegg etablert en uavhengig klagenemnd. Nemda skal behandle saker der søker etter en nærmere redegjørelse ønsker å få saken vurdert av en uavhengig klagenemnd, eller der Husbanken etter 2.gangs klagebehandling opprettholder sitt vedtak. Klagen journalføres som vanlig klage i bostøttesystemet.

3.2.1 Klagegrunner

Klager kan grovt deles i tre grupper:

- > Feil ved søknaden som kan skyldes
 - at søker har levert mangelfullt utfylt søknad
 - at søker har unnlatt å melde om endringer
 - feil i de registre Husbanken henter opplysninger fra
 - feil eller mangelfull registrering av saken
- > Husstandens tilknytning til boligen og folkeregisterets registreringer som kan skyldes
 - at flyttemelding til folkeregisteret er sendt inn etter fristen
 - at flytting er meldt i rett tid, men er sent registrert i folkeregisteret
 - feil i folkeregisterets registreringer
 - at personer i husstanden ikke er registrert som bosatt på søknadsadressen
 - at personer er registrert i folkeregisteret som bosatt uten faktisk å bo der

Hvis klagen skyldes feil i folkeregisterets registreringer, eller at flytting er for sent registrert, må det framlegges dokumentasjon fra folkeregisteret. Dette kan for eksempel være kopi av flyttemeldingen.

Klager som skyldes at søker ikke har overholdt fristen for å melde flytting, vil normalt ikke få medhold. Unntak er der det foreligger forhold utenfor søkers egen kontroll eller forhold rundt søkeren selv som gjør at man ikke kan forlange at flyttemelding er sendt..

3.3 KORRIGERE EKSISTERENDE SAKER

Søkjaren skal gje opplysningar til kommunen om endra forhold som søkjaren forstår eller bør forstå har verknad for utrekning og utbetaling av bustøtte.

(Forskrift om bustøtte §11)

Søker kan ha behov for å korrigere opplysninger i bostøttesaken. Dette kan f.eks. være endringer i boutgifter eller endringer i husstandens sammensetning. Søker kan korrigere søknaden sin på Min bostøtte. Kommunen kan også korrigere opplysninger på saken fortløpende. Hvis søker flytter, må det leveres ny søknad.

Søknader som er registrert i bostøttesystemet skal som hovedregel ikke slettes av saksbehandler i kommunen. Men møter søker opp personlig og ber om at søknaden skal slettes, så kan dere gjøre det. Finner dere andre grunner for å slette en søknad må søker varsles skriftlig om dette. Det er viktig at dere skriver i notatfeltet hvorfor saken er slettet, denne noteringen må skrives på forrige termin.

Er det mangler ved en søknad kan kommunen registrere saken slik at det blir et V09 avslag (manglende opplysninger). Om kommunen innen søknadsfrist for innværende måned mottar det som mangler, kan saken sendes til Husbanken for rettelse, såkalt «Rettet sak».

3.4 ETTERBEHANDLING

I bostøttesammenheng får alle saker status som «etterbehandlede saker» når de vedtas etter vedtaksdatoen for hovedkjøringen.

Søknadsfristen er den 25 i hver måned, men i noen tilfeller kan søknader likevel etterbehandles. Dette gjelder søknader hvor det foreligger særlige forhold som tilsier at søknaden bør behandles selv om det er etter fristen.

En søknad om bostøtte vil kunne bli etterbehandlet dersom

- > søknaden er uteglemt og aldri har blitt registrert i bostøttesystemet
- > søknaden inneholder feil og/eller mangler som gjør at den ikke uten videre kan vedtas, og dette ikke er blitt rettet i tide til hovedkjøringen

Saker som er aktuelle for etterbehandling, sendes fortløpende til Husbanken for behandling. Husk å sende med alle relevante vedlegg og merk sakene godt med at det gjelder etterbehandling.

3.5 KONTROLLER OG FOREBYGGING AV FEILUTBETALINGER

Kommunene skal bidra til å forebygge og hindre at det skjer feilutbetalinger av bostøtte.

I nye saker må kommunen sjekke at boutgiftene er dokumentert. Er det grunn til å tro at en eller flere opplysninger fra søker ikke stemmer, må kommunen undersøke saken nærmere.

Kommunen står som avsender på brev med bostøttevedtak. Feil blir ofte avdekket ved at brev kommer i retur. Det er viktig at kommunen finner årsaken til at brev kommer i retur f.eks. om søker fortsatt bor på adressen.

Når søker klager på Husbankens vedtak om tilbakebetaling av for mye utbetalt bostøtte, må kommunen videresende klagen til Husbanken så fort som mulig.

I HB 9.C.23 Vedlegg til tidsplan, er det satt opp forslag til en rekke rapporter kommunene kan ta ut i tillegg til de rapportene de er pålagt å ta ut. Disse kan være til hjelp i saksbehandlingen, og for å hindre at det skjer

feilutbetalinger.

Hva kan kommunen kontrollere

Bustøttelova § 8 gir kommunen rett til å kontrollere alle opplysninger i søknaden hos offentlige myndigheter, långiver, utleier, borettslag, sameier eller Posten. Kontroll kan skje enten ved registrering av en sak eller senere.

Kommunen kan rutinemessig sjekke opplysninger eller foreta stikkprøvekontroller innenfor rammen av bustøttelova § 8. Dersom det oppstår mistanke om at noen mottar uberettiget bostøtte, må kommunen ta kontakt med Husbanken for å avtale videre arbeid med saken.

Bustøttelova § 8 gir kommunen rett til å sjekke:

- > Størrelsen på boutgiftene. Dette kan kontrolleres hos utleier, långiver, borettslag eller sameie.
- > Opplysningene om husstanden. Folkeregisteret gir opplysninger om hvem som bor i boligen og fra hvilket tidspunkt. Videre når flytting er meldt, og hvilken dato gjelder flyttingen fra? Det er ikke mulig å se hvem som har bodd i en bolig. Historisk søk er bare mulig på personer.
- > Det er lov å be Posten om informasjon om hvem som mottar post til boligen. Sjekk hos Posten skal man bare foreta når det er grunn til å tro at det bor andre i boligen enn det som er registret i folkeregisteret.
- > Boligkravene. I matrikkelen og kommunens registre finnes det opplysninger om boligen.

Opplysninger som er av betydning for retten til bostøtte, og som fremkommer av åpne kilde, som aviser, internett og Facebook osv, kan være kilder for å avdekke feilutbetalinger. Slike opplysninger kan gjøre at kommunen igangsetter undersøkelser eller de kan brukes til å belyse en sak hvor det allerede er mistanke om at noe er galt.

Kommunen er ofte i direkte kontakt med søker. Feil oppdages gjerne i forbindelse med samtaler, klage på vedtak eller søknad om startlån o.a. Om opplysningene kan brukes for å avdekke urettmessig utbetaling av bostøtte, beror på en nærmere vurdering. Har du fått opplysningene av søker som bostøttesaksbehandler kan de naturligvis brukes. Hvis du eller en kollega har fått opplysninger i en annen egenskap enn bostøttesaksbehandler, må forholdet til taushetsplikten vurderes. Kommunene er ulikt organisert, men i mange tilfeller vil NAV være involvert. NAV loven § 7 gir rett til å varsle uavhengig av taushetsplikt for å hindre at noen urettmessig får utbetalt offentlige ytelser. Er det varslet i medhold av denne bestemmelsen kan opplysningene brukes i bostøttesaken.

Varsel om at det har skjedd kontroll

De fleste kontroller kommunen kan gjøre i medhold av bustøttelova § 8 er omtalt i søknaden, og søker må ikke varsles i forkant.

Skal kommunen foreta kontroller som ikke er omtalt i eller varslet om i søknaden, er du forpliktet til å varsle søker. Det søker skal varsles om er hvor opplysninger er innhentet fra og hvilke opplysninger som er innhentet. Det må fremgå at innhentingen har skjedd i forbindelse med bostøttesaken. Dette gjelder også for andre husstandsmedlemmer. Hvis det er en konkret mistanke om at det bor flere personer i husstanden enn det som fremkommer i søknad og/eller i Folkeregisteret må kommunen kontakte søker. Se pkt. 2.2.3 i denne veilederen.

Det fremgår av bustøttelova § 8 jf personopplysningsloven § 20 at det skal varsles så snart opplysningene er innhentet.

Foreløpige begrensninger i kommunenes kontrollmuligheter

Skal det foretas undersøkelser hos andre enn offentlige myndigheter, långiver, utleier, borettslag, eierseksjonssameier eller Posten, skal dette kun gjøres av Husbanken. Bustøttelova § 8c åpner for å innhente opplysninger hos alle som kan tenkes å ha informasjon som kan belyse en mulig sak om feilutbetalt bostøtte. Dette kan være eksempelvis hos strømleverandører, bredbånd/TV-leverandører, naboer osv.

Loven sier at både kommunen og Husbanken kan innhenter informasjon i medhold av bestemmelsen. Husbanken ønsker inntil videre at kommunene ikke innhenter informasjon etter denne bestemmelsen. Vi ønsker foreløpig at bare noen saksbehandlere hos oss som har opplæring i hvordan bestemmelsen skal benyttes, gjør disse undersøkelsene.

3.6 TILBAKEKRAV AV FOR MYE UTBEALT BOSTØTTE

Husbanken kan krevje bustøtta tilbake dersom

- a) mottakaren visste eller burde ha visst at han eller ho ikkje har hatt krav på støtte,
- b) mottakaren eller nokon som har handla på vegner av mottakaren, aktaust har gjeve galne eller mangelfulle opplysningar,
- c) Husbanken eller kommunen har gjort eit mistak og mottakaren burde ha skjønna det, eller
- d) etterkontroll syner at husstanden i perioden det er motteke bustøtte for, har hatt inntekt og/eller formue som overstig grenser gjevne av departementet i

forskrift. Det gjeld utan omsyn til kvensom er skuld i at det er utbetalt for mykje.

Departementet kan i forskrift gje reglar om tilbakebetaling av bustøtte.

(Bustøtteloven §10)

Bustøtte kan bli nytta til motrekning av eit krav som Husbanken har på tilbakebetaling av feil utbetalt bustøtte.

(Forskrift om bustøtte § 15)

Utbetaling av bostøtte baserer seg på et tillitsforhold mellom det offentlige og søker. Det er derfor viktig at søkeren gir fullstendige opplysninger om seg og sin husstand. Søker må gi beskjed om alle forhold som kan ha betydning for stønadsforholdet, herunder inntektsøkning som innebærer at søker faktisk ikke lenger har krav på bostøtte. Søker blir også gjort oppmerksom på dette i vedtaksbrevet.

Feil utbetalt bostøtte som følge av at søker har gitt uriktige opplysninger, kan bli krevd tilbakebetalt.

Husbanken kan motregne feil utbetalt bostøtte i løpende bostøtte. Se HB 9.B.14 Veileder i tilbakekrav.

3.7 NY BEREGNING AV ETTERKONTROLL

Dersom korrigerede opplysningar frå a-ordninga eller etterkontroll syner at mottakaren har fått utbetalt for lite eller for mykje bustøtte etter forskrifta her, skal det gjennomførast eit etteroppgjær.

Husbanken hentar inn oppdaterte opplysningar frå a-ordninga fram til fastsetting av formue og inntektsskatt for det same året.

Dersom det er utbetalt for høg bustøtte fordi mottakaren hadde høgare inntekt og formue enn det som er lagt til grunn da støtta vart vedteken, skal for mykje utbetalt bustøtte motreknast mot seinare bustøtte eller krevjast tilbake med mindre anna følgjer av siste ledd.

Dersom det er utbetalt for låg bustøtte fordi mottakaren hadde lågare inntekt og formue enn det som er lagt til grunn da støtta vart vedteken, skal for lite utbetalt bustøtte betalast ut til mottakaren med mindre anna følgjer av siste ledd.

Husbanken betaler bustøtte direkte til søkjaren. For lite utbetalt bustøtte skal ikkje etterbetalast dersom summen er lågare enn 51 kroner.

(Forskrift om bustøtte §14)

Husbanken vil foreta kontroller for å avdekke feil utbetalt

bostøtte.

Ny beregning

I saker der arbeidsgiver/NAV har meldt inn endrede inntektsopplysninger til a-meldingen blir bostøttesaken beregnet på nytt.

Det blir truffet et nytt vedtak i saken. For mye utbetalt blir evt. motregnet neste måned, mens for lite utbetalt blir utbetalt neste måned. Vedtaket om ny beregning kan påklages.

Hvis motregning ikke er mulig blir kravet liggende på vent, og sendt Statens Innkrevningssentral på høsten når endelig ligning foreligger.

Etterkontroll

Det blir foretatt en årlig etterkontroll av de meldepliktige inntektene. Denne kontrollen foregår på høsten når ny ligning er mottatt. Søker får melding om vedtak i sakene. Vedtaket kan påklages.

Resultat av etterkontrollen kan være at søker har fått for mye eller fått for lite.

Husbanken håndterer disse sakene men kommunene kan få spørsmål. Saker som ikke kan motregnes blir sendt Statens Innkrevningssentral.

3.8 TRANSPORT AV BOSTØTTE

Uforfalte krav på bustøtte kan overføres til kommunar som gjev forskot til dekking av buutgifter eller avdrag og renter på bustadlån for det same tidsrommet. Bustøttmottakaren må på førehand skriftleg ha gjeve eit frivillig, uttrykkeleg og informert samtykke om at kravet kan overførast.

(Bustøttelova § 9)

I enkelte tilfeller kan kommunen få bostøtten utbetalt til seg. Søker må være informert om dette, og ha skriftlig gitt samtykke til at bostøtten overføres kommunen. Dette innebærer at søker må forstå hva de skriver under på og samtykker til. Samtykket kan når som helst trekkes tilbake av bostøttesøker.

Det er et vilkår for overføring til kommunen, at det er kommunen som dekker buutgifter eller renter og avdrag på boliglån for samme periode som det utbetales bostøtte for. Kommunen kan ikke få overført bostøtte for å dekke gammel husleierestanse.

Det er utarbeidet et skjema som kan brukes ved inngåelse av transportavtale. Dette ligger på husbanken.no.

Kommunen skal hver måned sende ut en avregning som viser hvor mye som er gitt i bostøtte og hvor mye vedkommende har fått i støtte fra kommunen. Om det

er mer i statlig bostøtte enn i støtte fra kommune skal differansen utbetales søker. Vis bostøtten ikke er mulig å utbetale til søker, skal bostøtten betales tilbake til Husbanken konto 6345 05 03659.

3.9 KOMMUNALE AVGFITER OG KOMMUNEOPPLYSNINGER

- > Som saksbehandler i kommunen må du oppdatere opplysningene om kommunale avgifter hver gang det er endringer. Det gjør du i kommunebildet i bostøttesystemet. Du skal bruke et gjennomsnitt for kommunale avgifter i kommunen jf. bostøtteforskriften. Teknisk avdeling i kommunen vil ofte kunne hjelpe deg med hva som er gjennomsnittlige kommunale utgifter. Der som det er vanskelig å finne et gjennomsnitt, kan det legges inn et beløp som tilsvarer kommunale avgifter for en vanlig nøktern bolig i kommunen.
- > Kommunen må registrere riktige opplysninger i bostøttekontorets kontaktinformasjon da vi benytter disse opplysningene i våre brev og e-søknaden til søkerne.
- > For Husbanken er det også viktig at det er registrert riktige kontaktpersoner med navn, e-post og direkte telefonnummer til saksbehandlere i kommunen.

4. ANNEN INFORMASJON

4.1 VEDRØRENDE ARKIVERING OG KASSASJON AV BOSTØTTESØKNADER

Kommunen må ha en egen kassasjonsavtale som er godkjent av Riksarkivet.

Som bostøttemedarbeider bør du kontakte kommunens arkivansvarlig med spørsmål om dette.

Husbankens har eget vedtak om bevaring/kassasjon av arkivmateriale men dette kan ikke benyttes av kommunene - det omfatter bare det Husbanken har av dokumenter. Dette fordi det er forskjellige bevaring- og kassasjonsregler for stat og kommune. Riksarkivet har bedt om at kommunene tar kontakt med dem dersom det er behov for mer informasjon.

Bostøttmateriale i kommunene

Etter forskrift av 1999-01-01-73 var det bestemmelser om arkivmateriale knyttet til bostøtte i kommunene. Det var bevaring i 5 år for alt og deretter søknadsskjemaer for personer født 1., 11. og 21. hver måned.

Forskriften over er erstattet med denne forskriften <http://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2013-12-20-1739> Det står imidlertid ikke noe spesielt om bostøtte i den. Dette betyr at kommunen må ta vare på alt

arkivmateriale (papir) til de har fått godkjent en bevarings/kassasjonsplan av Riksarkivet.

Husbanken har hatt ansvaret for bostøtteordningen siden 1970. Forvaltningsansvaret har vært delt mellom Husbanken og kommunene. Det som ligger elektronisk i bostøttesystemet har Husbanken ansvar for. De ordinære vedtakene (maskinelle vedtak fra 1973) og klagebehandling har vi fått bevaring- og kassasjonsvedtak. I den digitale e-søknadsløsningen har Husbanken arkivansvaret for e-søknader og opplastede tilleggsopplysninger på bostøtte.

4.2 OVERGANGSORDNINGER

Mottakere som fekk bustøtte i juni 2009 skal ikkje få mindre utbetalt som følgje av endra bustøttereglar frå 1. juli 2009.

Overgangsordninga etter første ledd gjeld ikkje dersom den omrekna inntekta til husstanden blir høgare enn den høgste av den øvre inntektsgrensa for å få bustøtte i juni 2009 og den til kvar tid gjeldande øvre inntektsgrense for å motta bustøtte, med mindre årsaka er etterbetalt trygd som følgje av regulering av grunnbeløpet G.

For andre enn unge uføre, jf. § 4 siste ledd, blir overgangsordninga trappa ned med 20 prosent-poeng kvart år over fem år frå og med 1. juli 2010.

§ 13 om minste utbetaling gjeld òg for overgangsordningane.

(Forskrift om bustøtte § 17)

Det er etablert en overgangsordning for mottakere som fikk reduksjon i bostøtte som følge av en omlegging i regelverket i 2009.

Overgangsordningen er nå kun gjeldende for bostøttemottakere som har status ung ufør (jfr. folketrygdloven §3-21). Dersom de flytter, husstandens sammensetning endrer seg, eller de kommer over øvre inntektsgrense for å kunne motta bostøtte mister de retten til overgangsordningen.

4.2.1 Overgangsordning som følge av uførereformen fra januar 2015

Personar som var del av ein husstand som fekk utbetalt bustøtte for desember 2014, og som då fekk ytingar etter folketrygdlova kapittel 12, skal ha eit frådrag i inntekta så lenge dei får slike ytingar. Det blir først fastsett eit årsbeløp som svarer til dei ytingane vedkomande hadde per 1. desember 2014 og som gjekk inn i grunnlaget for uføretrygd etter forskrift 3. juli 2014 nr. 947 om omrekning av uførepensjon til uføretrygd. Deretter blir det rekna ut eit årsbeløp som svarer til uføretrygda per 1. januar

2015. Frådraget i inntekta skal svare til differansen mellom dei to beløpa med eit tillegg på 3,43 prosent av denne differansen.

(Forskrift om bustøtte §8)

Overgangsordningen gjelder kun for husstander som mottok bostøtte for desember 2014, og der en eller flere i husstanden er uføretrygdet. Tiltakene følger den uføre og gjelder selv om den uføre skulle flytte i løpet av perioden.

4.3 REGELVERKET

Regelverksdokumentene

Bostøtteordningen reguleres av følgende bestemmelser (ikke uttømmende):

- > Lov om bustøtte av 24. august 2012 nr. 64
- > Forskrift om bustøtte av 29. november 2012
- > Forskrift om klagenemnd av 31. oktober 2012
- > Forvaltningsloven av 10. februar 1967
- > Offentlighetsloven av 19. mai 2006 nr. 16

4.4 TILGANG TIL BOSTØTTESYSTEMET

All saksbehandling av bostøtte skjer i Husbankens bostøttesystem, og alle kommuner er tilknyttet systemet. Det er kun ansatte som har behov for det i arbeidet sitt, som får tilgang.

Du kan få tilgang til bostøttesystemet hvis du

- > behandler bostøttesøknader. Du får bl.a. tilgang til å registrere og kontrollere søknader i systemet
- > jobber i førstelinjetjenesten, og har som oppgave å gi råd og veiledning til enkeltsøkere. Du får lesetilgang til bostøttesystemet, dvs. du kan se hvordan en sak er behandlet, men du kan ikke registrere noe på saken.
- > arbeider med å samkjøre statlig og kommunalbostøtte, du får lesetilgang til bostøttesystemet.

Det forutsettes at du har et saklig behov for å få tilgang. Hvis arbeidet ditt gjør at du har behov for opplysninger i en enkeltsak, må du henvende deg til saksbehandler i kommunen.

Se på husbanken.no hva du må gjøre for å få tilgang til bostøttesystemet.

4.5 OVERSIKT OVER VEDTAKSKODER

Liste over avslagene i prioritert rekkefølge:

- V48 - Biperson ikke bosatt på søknadsadresse
- V09 – Manglende opplysninger
- V05 – Ikke registrert i folkeregisteret på situasjonsdato
- V11 – Hovedperson er død
- V04 – Boligen utenfor ordningen
- V02 – Ingen støtteberettigede

V03 – For høy inntekt i forhold til bostøtte

4.6 KONTAKT MED HUSBANKEN

Post

Post som handler om bostøtte skal sendes til:
Husbanken, Postboks 1404, 8002 Bodø.

E-post

post@husbanken.no

Personopplysninger skal ikke sendes per e-post.
Eventuelt kan person ID-nummeret (saksnummer) på saken brukes.

Telefon

Saksbehandlere i kommunen kan ringe telefon 22 96 18 81 når de ønsker å snakke med Husbanken om bostøtte. Denne telefonen blir betjent av Husbankens «bostøttepool» etter et telefonvaktssystem.

Brukerstøtte

Har du glemt din brukeridentitet og/eller passord for innlogging til Husbankens ekstranett, kan du ta kontakt med Husbankens brukerservice på telefon 22 96 18 85 eller sende e-post til brukerservice@husbanken.no.

5. DEFINISJONER OG BEGREPER

Uttrykk	Forklaring
Avregning (også kalt motregning)	Avregning er at hele eller deler av bostøtten utbetales til Husbanken for nedbetaling av misligholdt husbanklån eller for mye utbetalt bostøtte.
Boutgiftstak	Boutgiftstaket er den høyeste boutgiften man kan få lagt til grunn ved beregning av bostøtte. Denne grensen fastsettes av departementet i egen forskrift.
Dekningsprosent	Dekningsprosenten er på 73,7 prosent. Den blir regnet av beregningsgrunnlaget som er et resultat av godkjente boutgifter fratrukket egenandelen.
Egenandel	Egenandel er den delen av de godkjente boutgiftene som søker selv må betale.
Formuetillegg	Formuetillegg er et beløp som legges til inntekten når søker har formue utover fribeløp.
Godkjent boutgift	Godkjente boutgifter er de boutgiftene som blir lagt til grunn i beregningen av bostøtte. Departementet har fastsatt grenser for hvor høye og lave boutgifter som kan legges til grunn. Hvilken grense som gjelder, er avhengig av hvor i landet man bor og hvor mange som bor i husstanden. Hvis boutgiftene er høyere enn øvre grense, legges øvre grense til grunn for beregningen..
Husstand	Alle som er bosatt i boligen, og alle som er registrert i folkeregisteret som bosatt, regnes som en del av husstanden.
Minste egenandel	Minste egenandel er den egenandelen (av boutgiftene) den enkelte selv må dekke, uavhengig av hvor lav inntekten er.
Overstyring	Overstyring er at Husbanken godkjenner å legge en annen adresse til grunn enn den som er registrert i folkeregisteret. Enkelte søkere bor på sperret adresse fortrolig eller strengt fortrolig. Kommunen kan legge inn en c/o adresse eller en annen adresse enn bostedsadressen, slik at søkers bosted ikke blir avslørt. Ta kontakt med Husbanken ved spesielle adresseforhold.
Situasjonsdato	Situasjonsdato er den 1. i hver måned. Bolig- og husstandssituasjonen baseres på registrerte opplysninger i folkeregisteret på situasjonsdatoene.
Tilbakekrav	Hvis det utbetales for mye bostøtte, kan den kreves tilbakebetalt. Eksempel på dette er når søker har gitt feil opplysninger, eller at saken blir kontrollert mot ligning i ettertid.
Transport	Bostøtten kan transporteres til kommunen. Det innebærer at kommunen får utbetalt bostøtten.
Øvre inntektsgrense	Øvre inntektsgrense er den høyeste inntekten man kan ha for å få utbetalt bostøtte.

6. MER INFORMASJON

For å innhente mer kunnskap og nyttig informasjon anbefaler vi nettutgaven av veilederen på husbanken.no. Her vil du i tillegg finne en rekke lenker som kan bidra til at arbeidet i saksbehandlingen blir enklere. Du vil blant annet finne lenker til følgende:

> Regelverk

> Tidsplan for bostøttesystemet - HB 9.C.20

> Vedlegg til tidsplan for bostøttesystemet - HB 9.C.23

> Skjema for transport

> Maler

> Forskningsrapporter

> Lovverk

Husbanken

Alle skal bo godt og trygt

For ditt nærmeste regionkontor, ring 22 96 16 00

HB 9.B.12 | Veileder i regelverk for bostøtte | Utgitt av Husbanken, redigert 18.10.2021

www.husbanken.no